Izhaja:
10., 20. in 30. dan vsakega meseca.

Dopisi naj se izvolijo frankovati.

Rokopisi se ne vračajo.

Za inserate se plačuje po 10 kr. od garmond-vrste za vsakokrat.

MIR.

Vsakemu svoje! — Slovenci! Ne udajmo se!

Velja:
za celo leto za bolj premožne 2 goldinarja; za manj premožne rodoljube pa 1 gld. 50 kr.

Denar naj se pošilja pod napisom:
Upravništvu „Mira“ v Celovcu.

Leto XI. | V Celovcu, 20. maja 1892. | Štev. 14.

Ali sme šolska oblast razveljaviti izvolitev kakega navadnega krajnega šolskega svetovalca?

Posestnik Jurij Rutar v Malih Čapah je dobil od c. k. okr. šol. soveta v Velikovcu sledeči odlok:

„Št. 211. / okr. šol. sovet.

Gosp. Juriju Rutarju, posestniku v Malih Čapah. (Kleinzapfen).

Kakor poroča krajni šolski sovet v Žitari vesi (Sittersdorf) z dopisom od dné 25. januarja 1892, št. 9, je odbor občine Rikarja ves (Rückersdorf) Vas izvolil kot svojega zastopnika v krajnem šolskem sovetu v Žitari vesi, kar je naznanil z dopisom od dné 24. januarja 1892, št. 119.

To izvolitev razveljavi c. k. okrajni šolski sovet vsled sklepa današnje seje na podlagi § 8. postave od dné 11. februarja 1873, dež. zak. št. 22.

Razlogi:

1. Ker ste bili z odlokom c. k. okr. glavarstva od dné 27. decembra 1889, št. 19239, zavolj preziranja šolskih postav obsojeni na 5 gld. globe.

2. Ker ste oskrbeli prošnjo za slovenski učni jezik na Žitarski šoli in za to prošnjo nabrali 22 podpisov, kterih več je bilo ponarejenih.

3. Ker ste bili večkrat kaznovani zavolj tega, ker so Vaši otroci šolo obiskati zamudili. Pri takih razmerah se od Vas ne more pričakovati uspešno delovanje za šolo, ker ste se že naprej pokazali kot odkritega šolskega sovražnika, zato se Vam mandat (poslanstvo) kot krajni šolski svetovalec v Žitari vesi odvzame.

C. k. okrajni šolski sovet v Velikovcu dné 9. februarja 1892.

Predsednik: Webenau l. r.“

Tako se glasi odlok, nad kterim smo se kar začudili. Ta ukrep se nam zdi čisto nepostaven. Prebrali smo dotično postavo koroškega dež. zbora z dné 11. februarja 1873, deželni zakonik št. 22, pa tam ne najdemo nobenega paragrafa, po kterem bi smela šolska oblast odstaviti kakega navadnega šolskega svetovalca ali razveljaviti njegovo izvolitev. §. 7. pač pravi, da se sme odstaviti krajni šolski načelnik, ako je popolnoma nesposoben, ali če zanemarja svoje dolžnosti ali se ustavlja ukazom viših šolskih oblastnij. Nikjer pa ne stoji, da bi to veljalo tudi o navadnih šolskih svetovalcih. § 8., na kterega se opira odlok okr. šol. soveta, govori sicer o tem, kdaj se sme razpustiti celi krajni šolski sovet; da bi se pa smel izbacniti tudi kak posamičen svetovalec, o tem navedeni paragraf ne črhne besedice. Ta § 8 se namreč glasi v slovenski prestavi: „Krajni šolski sovet se sme razpustiti in s tem vzeti izvoljenim svetovalcem njih mandati, ako tisti (celi krajni šolski sovet) ukljub večkratnemu pozivu ne skrbi pravočasno za šolske potrebe in predpisane učne pripomočke, če izvoljeni svetovalci svoje dolžnosti na tak način zanemarjajo, da je šoli na škodo, ali če s svojimi sklepi pokažejo svojo popolno nezmožnost za svoj poklic (v šoli), ali če pokažejo šoli sovražno mišljenje.“

Vprašamo vsacega razsodnega človeka: ali ni tukaj jasno dovolj povedano, da je govor le o celem šolskem sovetu? O posamičnih svetovalcih ni besedice brati. Če je v šolskem sovetu pet svetovalcev, gotovo niso vsi enako pridni in uneti za šolo; pa kaj to stori, če eden sam k seji ne pride ali celó tu pa tam nasprotuje? Dokler je večina svetovalcev za to, da se šoli priskrbi vse potrebno, tako dolgo šolska oblast nema uzroka se pritožiti in hudovati. Zato pa tudi c. k. okr. šol. sovet v Velikovcu po naših mislih ni imel pravice, ta § 8. tako tolmačiti. Pa če bi prav ta § 8. veljal tudi za posamične svetovalce, česar pa nikakor ne priznamo, dokler ne govorijo višje oblasti, — vendar niti po tem paragrafu ni imel c. k. okr. šol. sovet pravice, Juriju Rutarju vzeti mandat šolskega svetovalca. Poglejmo še enkrat ta paragraf, da vidimo, v čem se mora krajni šolski sovet pregrešiti, da se sme razpustiti? Postava govori posebno o treh pregreških: 1. malobrižnost za šolske potrebe, 2. nezmožnost za vodstvo šolskih zadev, in 3. sovraštvo do šole.

Zdaj pa primerjajmo „pregrehe“, ktere se Rutarju v gorenjem odloku očitajo, ali se vjemajo s temi pregreški ali ne. Ako se Rutarju očita, da je enkrat 5 gld. šolske globe plačal in da so njegovi otroci včasih šolo zamudili, iz tega se še ne dá sklepati, da bi bil za šolo „neskrben“ ali pa „nezmožen“ za svetovalca. Do kake globe človek včasih hitro pride, zavolj šolskih zamud pa je treba v poštev jemati krajevne razmere: nekteri otroci imajo daleč do šole, včasih so slabi poti, včasih kaj druzega vmes pride, včasih pa še gospodar sam ne ve, da otroci niso v šoli bili. V „nebrižnosti“ in „nezmožnosti“ se tedaj Rutar ni pregrešil. Pa toliko več se je po mislih c. k. okrajnega šolskega soveta (če smo dotične besede prav razumeli) pregrešil s svojim šolskim sovraštvom. To pa je največ s tem pokazal, ker je naredil prošnjo za slovensko šolo in za njo podpise pobiral. Mi pa tej misli nikakor ne moremo pritrditi. Postava ne govori o sovraštvu do slabe ponemčevalne šole, ampak o sovraštvu do šole sploh. Če pa kdo ni posebno navdušen za take šole, v kterih se otroci mučijo s tujim jezikom in se nič ne naučijo, ker učitelja in njegovih naukov ne razumejo, — zavolj tega še ni sovražnik šole sploh. Ravno s tem, da je Rutar naredil prošnjo za slovensko šolo, pokazal je, da je prijatelj šole, kajti on želi, naj bi se šola tako uredila, da bi se otroci res kaj naučili, zato je prosil, naj se poučujejo v maternem jeziku, kterega zastopijo in tako si bodo tudi ložeje in prej kaj zapomnili, če v šoli kaj lepega slišijo. In če se Rutarju očita, da so njegovi otroci včasih šolo zamudili, mu mi tega ne moremo tako hudo zameriti, da bi ga šteli med „šolske sovražnike“. Kajti on si je morda mislil: „Danes je grdo vreme, kaj bom otroke v dež in sneg podil, da se prehladijo, saj zdaj je šola taka, da se tam itak skoro ničesar ne naučijo.“ Če bi bil vsak „šolski sovražnik“, kdor prosi za to, naj se otroci poučujejo v maternem jeziku, potem so vsi Nemci in sploh vsi národi na svetu šolski sovražniki, kajti povsodi imajo ljudske šole v maternem jeziku in kjer jih še nemajo, se z vso silo za to poganjajo. Pač žalostno, da je samo na Koroškem narobe svet.

Kar se pa dotika „ponarejanja podpisov“, o tem odgovarja g. Rutar sam v odprtem pismu na dr. Ublna. On pravi, da priseže, da ni ponaredil nobenega podpisa. Vso tisto nemško-liberalno gospôdo, ki se toliko usti o teh ponarejenih podpisih in Slovence po nedolžnem sumniči in obrekuje, je že g. poslanec Einspieler v deželnem zboru pozval, naj prične vendar sodnijsko preiskavo zoper dotičnike, da se ali kaznujejo ali pa njih nedolžnost na dan spravi; s samimi „govoricami“ zoper Slovence delovati, jih sumničiti in črniti, kakor je storil to dr. Ubl v deželnem zboru, to pa ni posebno pošteno vojskovanje!

Dopisi prijateljev.

Iz Celovca. (C. k. državno sodišče in slovenske vloge na Celovški magistrat.) Znano je, da gospodom na Celovškem rotovžu ni bilo po volji, ko jim je ministerstvo ukazalo, da morajo sprejemati tudi slovenske vloge. Pritožili so se na c. k. državno sodišče. Zdaj so dobili odgovor, pa kak! Dné 10. t. m. je „mestni pravnik“ gosp. dr. pl. Hibler zbranim mestnim odbornikom predložil razsodbo c. k. državnega sodišča o pritožbi zastran slovenskih vlog na magistrat, ki se tako glasi, „da ta pritožba ni pripravna (nicht geeignet) za razpravo (Behandlung) pri c. k. državnem sodišču“. — Tako poroča „Klagenfurter Zeitung“ štev. 108. Ko smo to brali, smo se nehoté spomnili one smešne rešitve, ki se je glasila: „mit dem Bemerken zurück, dass das ist nichts.“ (S tem nazaj, da to ni nič). Pritožba je bila toraj tako slabo podprta in tako malo utemeljena, da je c. k. državno sodišče niti v razsodbo ni vzelo. Mestni očetje pa so s kislim obrazom vzeli to razsodbo najvišjega sodišča „na znanje“. Radovedni smo, ali bodo „mestni pravniki“ zdaj mirovali, ali bodo mestnim odbornikom še nasvetovali kako pritožbo?

Iz Kotmare vesi. (Nemškutarsko rovanje.) Znano je, da je naša občina vložila prošnjo za slovensko šolo; njej se je pridružil tudi krajni šolski sovet. To pa seveda grozno peče naše nemškutarje. Začeli so ljudi begati in jim praviti, da bo zdaj šola čisto slovenska, da se ne bo nobena nemška beseda več učila. Zdaj so pa neko prošnjo spisali in lovijo podpise na podlagi te laži. Zato pa povemo vsem Kotmirčanom, naj se ne pustijo strašiti in begati: v tisti prošnji nikakor ne stoji, naj bo v šoli vse slovensko, ampak prosili smo, naj bo šola pametno uravnana, da se bo najprej po slovensko učilo, dokler so otroci še čisto majhni, potem v višem razredu se bo pa tudi nemško učilo. Tako je prav, in kdor vam drugače govori, se laže: ne podpišite se na tisti papir, kterega zdaj liberalci po občini okoli nosijo. Zaupajte tistim možem, ki ste jih volili v občinski zastop, ti vas bodo že prav vodili, kakor uči Božja in cesarska postava.

Iz Vrbe. (Kneippovo zdravišče.) Tudi mi Škofičani, Logovaščani in Vrbljani imamo svojega Kneippa: to je gospod Jožef Schürr, ki je nekdanjo Štosirjevo posestvo „Auenhof“ na desnem obrežju Vrbskega jezera priredil kot Kneippovo zdravišče. Gospod Schürr se že več let peča z natornim zdravljenjem in se je toraj tudi marljivo učil iz knjig tistih mož, ki so pisali o zdravljenju z vodo, kakor Priesnitz, Schroth, Hahn, Kuhne, Munde in drugi. Ob enem je sam delal različne poskušnje, ki so mu šle dostikrat po sreči. Ko je zaslovelo ime bavarskega župnika Kneippa, podal se je Schürr v Wörishofen in poslušal nauke slavnega moža. V marsičem je na svoje veselje zapazil, da Kneipp isto trdi, kar je on (Schürr) sam že poskusil, mnogo se je pa seveda tudi novega naučil, deloma iz Kneippovih knjig, deloma iz njegovih ustmenih naukov. Tako podkovan se je lotil dela in priredil tukaj zdravišče po Kneippovem navodu. Za pomočnika si je pridobil zdravnika gosp. dr. Tobischa, ki se je tudi pri Kneippu učil in pomaga zdraviti po Kneippovem pouku. Mislim toraj, da se sme naše zdravišče vsem priporočiti. Vse je lepo in bolnikom primerno uredjeno, zdravi se z mrzlo vodo na razne načine, pa tudi s solnčno kopeljo. Hrana je priprosta, hrušč in ropot se v hiši ne trpi, vse je mirno, tudi ni razkošnosti in bahatosti, vse je skromno in čedno. Okolica je krasna, parniki se tu ustavljajo in so bolnikom na razpolaganje, sprehodi po gozdih v svežem zraku so jako krepilni in prijetni. Skrbi se za to, da dobi vsak bolnik sebi primerno hrano. To je velike važnosti, kajti brez primerne hrane in brez pravega reda je vsako zdravljenje brezuspešno. Na to se niti v Wörishofenu ne more toliko paziti, ker pride toliko ljudij, da jih ni mogoče nadzorovati, kaj jedó in kaj pijejo. Dobi se tukaj rastlinska, mlečna in mesena hrana, da si zamorejo bolniki izbirati, vendar če hočejo ozdraveti, naj le to jedó in pijejo, kar se jim svetuje. Za duhovnike, vojake, uradnike, učitelje in kmete so cene znižane, in sicer se plača: za prvo preiskovanje bolezni 2 gld.; za porabo vseh zdravilnih priprav, kakor vodenih, zračnih kopelj, za polivanje, odevanje in postrežbo pri tem, za porabo rjuh in odej, za zdravnikovo posredovanje pri zdravljenju skupaj na teden 5 gld.; za rastlinsko hrano 6 gld., za meseno hrano 9 gld. na teden. Otrokom in poslom se dá hrana ceneje. Izbe se dobijo za 5 do 10 gld. na teden, kakor je ktera lepša in prostornejša; le najlepša stanovanja so nekaj dražja. V izbah za kmete, kjer je po 5 postelj, se plača 36 kr. od postelje na dan.

Iz Blač. (Čujte, g. dr. Ubl! — Prošnja za slovensko šolo). Kaj je g. dr. Ubl v deželnem zboru govoril o naši prošnji za slovensko šolo, je znano iz 11. številke letošnjega „Mira“. Da se spozna, kako temeljito jo je pobijal, objavim sledeče. Res je sicer, da naše prošnje ni spisala

kmečka roka ali kak doktor. To je pa, kakor mislim, čisto naravno. Če se naj na ministerstvo piše, pač priprost kmet ne zamenja rad poljskega orodja s peresom. Doktorja pa žal nobenega ne poznamo v bližini, ki bi slovensko znal ali nam hotel napraviti iz uljudnosti slovensko pismo. Ali bi bil g. poslanec zadovoljen, ko bi nam bili č. g. župnik spisali prošnjo, da o nadučitelju (podučitelj je trd Nemec) popolnoma molčim? Pa dobro vemo, zakaj tako povdarja, da nismo sami pisali, ker nas namreč meni s tem postaviti v eno vrsto z ljudmi, ki si dajo svoje prepričanje narekovati; pa temu moramo oporekati. Mi želimo slovensko šolo; zato smo jo tirjali tudi pred g. okrajnim glavarjem, tako da je nam obljubil, da se bodo v naši šoli prva štiri leta poučevali otroci v slovenščini, zadnja štiri pa v nemščini, v kteri točki smo sicer, kakor se vidi, nekoliko odjenjali od tega, kar se zahteva v prošnji. Naj se le eden imenuje, ki bi bil rekel, da je zadovoljen s sedanjo šolo, da ne želi slovenščine! Zastonj bi ga iskali! To je istina, s ktero se pač ne vjemajo besede, ki so se slišale v deželnem zboru. Tudi ni res, da bi bili to prošnjo podpisali „sami gostači in nekteri kočarji“, ampak vsi podpisani smo kmetje in hišni posestniki, sicer bi se jih bilo pač dokaj več podpisalo. J. G., kmet.

Iz Št. Pavla na Zili. (Žalosten dan.) Komaj je preteklo tri leta in sedem mesecev, odkar so nas č. g. Štembal Davorin zaradi bolehnosti zapustili, in zopet nam je prišel žalosti in tuge polni dan, na belo nedeljo dné 24. aprila t. l., ko so č. g. Fran Katnik, župnik v Štebnu in zraven naš farni oskrbnik od nas slovo vzeli. Na ta dan so v svoji farni cerkvi slovesno delili nežni mladini prvo sveto obhajilo ter jo opominjali, da naj se večkrat spomni tega veselega, imenitnega in srečnega dneva, po dovršenem opravilu so pa tako ganljivo slovo jemali, da ni ostalo suho nobeno oko. Kdo bi si mislil, da se bomo v tako kratkem času ločili. Omenimo pa, da v tem kratkem času so v naši fari za naš blagor veliko storili. Ustanovili so nam najprej bratovščino presvetega rešnjega Telesa, ktera nam je v teku teh let veliko mašnega oblačila podarila, potem so ustanovili bratovščino svetega rožnega venca, in na zadnje so z velikim trudom dognali, da so se pozlatili altarji in leca. Za ves njih trud jim iskreno hvalo izrekamo, in Vsegamogočni naj jim to obilno povrne. Konečno pa jim voščimo, da na svoji novi postaji srečne dni doživijo. Dostavimo pa tudi, da bo lahko ponosna fara, ki bo takega župnika dobila.

Iz Dobrle vesi. (Prošt Franc Viconik †.) Zelo žalostni in bridki bili so za nas letošnji velikonočni prazniki; zgubili smo namreč svojega ljubeznjivega in dobrega očeta ter vnetega dušnega pastirja. Po dolgi in mučni bolezni umrli so na veliki četrtek, stari 72 let, preč. g. Fr. Viconik, prošt, konzistorijalni svetovalec, dekan in župnik. Rojeni dné 18. nov. 1820. l. v Grabštanji, bili so v mašnika posvečeni dné 3. avgusta 1845. l. Za kaplana so bili v Hodišah, na Radišah, v Kaplji pri Dravi; za župnika pri sv. Lovrencu v Celovcu in čez 20 let v Logivesi, od koder so prišli l. 1880. v Dobrlo ves za prošta. Povsod so bili neumorno delavni za čast božjo in zveličanje duš, zato pa bili tudi povsod priljubljeni in zelo spoštovani. Posebno so uživali tudi zaupanje duhovnikov, ki so se kaj radi zbirali okrog njih. Vse svoje dni bili so rajni zvest sin slovenske domovine. Kako priljubljeni so bili ne samo pri svojih farmanih, temveč daleč na okrog, to pokazal je sijajni pogreb na veliko nedeljo popoludne. Dasi je bilo zelo slabo, deževno vreme, prišlo je vnetemu in priljubljenemu dušnemu pastirju skazati zadnjo čast neštevilno mnogo ljudij od vseh stranij, da Dobrla ves tako velikega pogreba ni še videla. Pogreb je vodil vis. č. g. Spodnjedravški prošt A. Vakonik, kterega je spremljevalo devetnajst duhovnikov. Lepi pogreb nam je na novo pokazal, kako verno slovensko ljudstvo spoštuje in ljubi svoje dušne pastirje! To je vrlim podjunskim Slovencem gotovo v veliko čast. Blag spomin bodi ohranjen rajnemu mnogozasluženemu g. proštu!

Iz Štebna pod Juno. (Provizor V. Vacovsky †.) Žalostni smo bili Štebenski farmani, ko so nas zapustili veleč. g. A. Gabron, ki so si pridobili za nas neizmerno mnogo in nevenljivih zaslug. Zdaj pa žaluje naša fara letos že v drugič; kajti dné 7. maja je tu umrl naš provizor č. g. Venceslav Vacovsky. V veliko tolažbo nam je bilo, ko je ta gospod po odhodu veleč. g. Gabrona prišel k nam ter že v prvi svoji pridigi povedal, da je nam prinesel s sabo ljubezen in odprto, za nas skrbeče srcé! Akoravno hudo bolan, prevzel je službo in se do zadnjega trudil in delal za nas. Še v nedeljo dné 1. maja nam je čast. gospod ginljivo oznanjeval besedo Božjo; v saboto nató pobrala ga je neizprosljiva, neusmiljena smrt! — Rajni porodil se je dné 9. okt. 1865. l. v Klatovu na Češkem, v duhovnika je bil posvečen dné 10. maja 1890. l. Za kaplana je bil v Spodnjem Dravogradu in Šmihelu nad Pliberkom, kjer se je z ljubeznjivim obnašanjem kmalu prikupil vsem. Dasi vedno bolehen, opravljal je svojo službo vedno vestno, storil mnogo nad svoje moči. Bil je rajni pa tudi navdušen in jako delaven slovenski rodoljub, vnet za blagor slovenskega ljudstva, kteremu je posvetil vse svoje moči. Ker se mu je bolezen vedno bolj shujšala, stopil je lani v začasni pokoj, letos, marca meseca, pa prevzel pri nas službo farnega oskrbnika. Kako hitro se je vsem prikupil, pričal je prelepi pogreb dné 9. t. m. Zelo veliko ljudij in več duhovnikov je spremljalo prezgodaj umrlega, za sv. vero vnetega duhovnika in uzornega národnjaka k zadnjemu počitku. Slava njegovemu spominu! Bog mu daj večni mir in pokoj!

Iz Železne Kaplje. (Šolske zadeve v občini Beli.) Večina onih osodepolnih 33 prošenj za slovensko šolo, ki so ob svojem času iz Koroške romale k ministru na Dunaj, od tod pa zopet nazaj do „kompetentnih“ oblastnij, je že rešena, če tudi vseskoz nepovoljno; Belska občina pa še vedno čaka odgovora — zakaj, je lahko uganiti. Za to prošnjo je težko najti „den bekannten Hetzer, der sie angeregt,“ ker ona ni druzega, kot izraz že dolgoletne in že večkrat očitno naznanjene želje občine Belske in njenih zastopnikov; dalje ni mogoče izvohati tistega „verdächtiges Individuum“, ki je za to prošnjo nabiral, oziroma prisleparil in ponaredil podpise, ker prošnja ima lastnoročni podpis županov z občinskim pečatom in je bila vrh tega tudi pri javni občinski seji vnovič potrjena od vseh občinskih svetovalcev; zato pa ne gre lahko, da bi se kar reklo: hop čez vrh, in — prošnja je rešena, recimo pokopana, vzlasti ker menda tudi v Celovcu vedó, da tudi iz Železne Kaplje pelja cesta naravnost na Dunaj, ne da bi se bilo treba v Celovcu oglasiti! — Ker tako ne gre, pa poskusimo drugače: ako ne moremo slovenske šole zabraniti takoj, jo pa zabranjujmo vsaj tako dolgo, da jo nazadnje vendar le zabranimo — tako nekako bodejo mislili gg. v Celovcu in Velikovcu ali pa na obeh krajèh. Zato so mesto odgovora na prošnje od okrajnega šolskega soveta v Velikovcu (!) poslali oblastni ukaz, naj se v občini Beli uredita dva šolska okraja z dvema šolama; ena šola naj se zida na Reberci, ker je ondi zaradi nove tovarne previdoma („voraussichtlich“) pričakovati več otrok (kako previdno!), ena pa v Remšeniku. Slep bi moral biti, kdor bi takoj na prvi hip ne zapazil, kakošen duh in kakošen namen je narekoval to naredbo okrajnega šolskega soveta, kteri bode moral pač oprostiti, ako se Slovenci drznemo biti prepričanja, da vse to izvira edino le iz mržnje do nas Slovencev — in da ima vse to edino le ta namen, kolikor mogoče dolgo zavleči ali pa celó popolnoma preprečiti zidanje slovenske šole! Drugače namreč res ni mogoče zapopasti, zakaj neki bi za eno samo občino (Belsko) naenkrat bili potrebni dve šoli, ko je vendar do zdaj za dve občini (Kapeljsko in Belsko) popolnoma zadostovala ena sama šola? Da bi Belani ne tirjali slovenskega pouka, okrajnemu šolskemu sovetu v Velikovcu bi gotovo ne prišlo na misel, da je v imenovanih občinah mesto ene šole treba treh šol; a ta presneta slovenščina mora biti že strašno obširna, da potrebuje toliko prostora! Pa šalo na stran: saj tudi okrajni šolski sovet sam ne verjame, da sta v resnici potrebni dve šoli; sicer bi pač za novo šolo ne bil določil tako neugodnega in popolnoma nepripravnega prostora, kakoršen je pri „Jozeljnu“ v Remšeniku. Kdor ta prostor pozna, mora priznati, da je za šolo ravno toliko pripraven, kakor pa vrh Obirja ali Pece! A tudi na Reberci je šola popolnoma nepotrebna, ker ni zadostno otrok in ker ima razun tega veliki del otrok, kar jih je, bliže in lepšo pot v Železno Kapljo, kakor na Reberco. Tako so sodili tudi zastopniki občine Bele ter pri zadnji seji prav odločno in edino primerno odgovorili na imenovani ukaz okrajnega šolskega soveta, da zastran nove šole ne bodejo sklepali in se ne bodejo pogajali tako dolgo, dokler ni zavsem povoljno rešena prva prošnja zastran slovenskega pouka. Tako je prav!

Iz Globasnice. (Priziv) našega krajnega šolskega soveta zoper prepoved slovenskega uradovanja se glasi:

Št. 24.

Visoki c. k. deželni šolski sovet v Celovcu!

Zoper sklep slavnega c. k. okrajnega šolskega soveta v Velikovcu od 5. aprila 1892 in dopis tistega od 5. aprila 1892, št. 479, vloži podpisani krajni šolski sovet vsled sklepa seje od 1. majnika t. l. naslednjo

pritožbo:

Z navedenim dopisom naznanilo se je semkaj, da se vsled sklepa c. k. okrajnega šolskega soveta v Velikovcu od 5. aprila 1892 v bodoče slovenske vloge podpisanega krajnega šolskega soveta ne bodo več sprejemale, češ, da je uradni jezik tega visokega c. k. deželnega šolskega soveta, kakor vseh okrajnih šolskih sovetov, nemški jezik.

Ta dopis je popolnoma nepostaven. Po členu XIX. državnih temeljnih postav od 21. decembra 1867, št. 147, državnega zakonika, priznava država vsem v deželi navadnim jezikom enakopravnost. Da je slovenski jezik na južnem delu Koroške „v deželi navadni jezik,“ tega menda najbolj zagrizeni Nemec ne bode upal zanikati.

Slovenskemu jeziku grejo toraj pri vseh uradih južnega Koroškega in pri vseh uradih, ki so za celo deželo, jednake pravice, kakor nemškemu jeziku.

Slavni c. k. okrajni šolski sovet in visoki c. k. deželni šolski sovet nimata pravice o tem sklepati, ali hočeta slovenske vloge sprejemati, ali ne. Ona jih morata sprejemati in reševati, ker tako postava zapoveduje, in če se hočeta braniti, je to samovolja in prekršanje postave in se že najdejo pravni leki, s kterimi se pride v okom takemu postopanju. Slavni c. k. okrajni šolski sovet v Velikovcu in visoki c. k. deželni šolski sovet pa nista dolžna samo sprejemati slovenske vloge, ampak jih morata celo v slovenskem jeziku reševati. Prosi se toraj:

Visoki c. k. deželni šolski sovet blagovoli sklep slavnega c. k. okrajnega šolskega soveta v Velikovcu od 5. aprila 1892, št. 479, glede nesprejemanja slovenskih vlog, kot nezakonitega razveljavati ter slavnemu c. k. okrajnemu šolskemu sovetu v Velikovcu zaukazati, da ima ta, brez vseh obotavljanj, slovenske vloge sprejemati in jih tudi v slovenskem jeziku reševati.

Krajni šolski sovet v Globasnici, dné 1. maja 1892. Načelnik: Blaž Najbrš, s. r.

Izpod Pece. (Slovenščina in vojaščina.) V časnikih je bilo brati, da je vojaški minister ukazal, naj se pri koroškem polku ali regimentu slovenščina čisto odpravi, ker je izmed 100 koroških vojakov samo 10 Slovencev, pa še tisti skoro vsi nemško znajo. Tudi jaz sem bil pri koroškem regimentu, zato pa vem, kako je in lahko govorim. Slovenščine ni treba več odpravljati pri tem regimentu, ker je že davno odpravljena. Častniki ali oficirji so vsi Nemci in ne znajo po slovensko govoriti, zato so pa ne samo po nemško komandirali, ampak tudi v šoli so le nemško učili. Tudi podčastniki so večjidel Nemci, in če je kak Slovenec vmes, noče slovensko govoriti razun v največi sili. Kdor je pa ministru poročal, da je izmed sto vojakov komaj deset Slovencev, ta pa ni resnice govoril. Slovencev je dosti pri vsaki kompaniji, pa nekaj jih je med njimi, da znajo za silo tudi nemško, in te so menda vse za Nemce zapisali. Zilani, Rožani in tam okoli Celovca že nekteri tolčejo neko popačeno nemščino, pa tudi podjunski poljanci že znajo kako nemško besedo lomiti. Gorjancev je pa dosti, da ne znajo besede nemške, kedar k vojakom pridejo, posebno izpod Pliberške, Kapeljske in Borovske sodnije. Zato pa tudi ni res, da „skoro vsi“ slovenski vojaki nemško zastopijo. Če je že tri leta zraven, potem seveda se je že navadil nekaj nemških besed, gladko govoriti po nemško pa vendar ne zna. Slovenski mladeniči iz trdo slovenskih hribov morajo veliko trpeti, ker je v vojaški šoli skoraj vse le nemško, le malokteri podčastnik je tako dober, da tudi tem gorjancem po slovensko kaj razloži. Nazadnje pa vendar hočejo, da mora Slovenec ravno tako vse znati, kakor Nemec. Bolj pametno bi bilo, ko bi vojaški minister ukazal, da naj se slovenski vojaki v posebne kompanije zberejo, tam se jim naj dajo slovenski podčastniki, da bi novincem v šoli vse po slovensko razložili, tako bi se veliko prej in bolje vsega naučili, kar je vojaku vedeti treba.

Iz Ljubljane. (Družbi sv. Cirila in Metoda) ni bilo še takih piruhov, kot letošnjo veliko noč. Še le pred malo leti v Ameriko odišli misijonar, č. g. Josip Zalokar, nam pošilja 333 gld. z določilom, naj kot ustanovnike vpišemo: „Gorjanski dom“ na Gorenjskem, (zastopnik prvomestnik ali njega namestnik), „Podholm“, vas pri Blejskem jezeru, (zastopnik veleč. duhovni predstojnik Gorjanske župnije) in č. g. Josipa Zalokarja, duhovnega pastirja v Ameriki. — Slovenski gg. goriški bogoslovci zopetno darujejo 100 gld. — Posestnik g. Marino Luxa pri Rojanu v Trstu postal nam je pokrovitelj ter vplačal 100 gld. Hranilnica v Črni na Koroškem nam je naklonila 5 gld., in g. Fr. Praunseis ml., podružnični tajnik v Št. Juriju ob južni železnici, nam je poslal lepo zbirko knjig. — Plemenitemu darovatelju tam za morjem, upapolni naši akademični mladini, najmlajemu svojemu pokrovitelju in našim požrtvovalnim hranilnicam ter drugim prijateljem kličemo prisrčni: Bog plati! — Tako, Slovenci, naj združuje družba sv. Cirila in Metoda!

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda.

Politični pregled.

Govorijo, da bo naš vojaški minister letos zopet za nekaj milijonov več zahteval. Listi to poročajo z nekakim kislim obrazom, davkoplačevalci pa tega tudi ne morejo biti veseli. — V držav-

nem zboru so zdaj na vrsti Dunajske prometne naprave. Dunajčani hočejo od drugih dežel in národov nič manj ko 42 milijonov, da bodo zidali več železnic skozi mesto in okoli mesta, pristanišče pri Donavi, da bodo obok naredili čez reko Dunajčico itd. Oni pa še en par tisoč ne dajo, da bi 200.000 Čehom Dunajskim vzdrževali par potrebnih čeških šol, Čehi morajo te šole vzdrževati z darovi, ki se sproti nabirajo. Zato med slovanskimi poslanci ni posebnega navdušenja za ta predlog. Oni pravijo, da naj bi se tudi drugim mestom pomagalo pri raznih stavbah, na primer Pragi, ki nujno potrebuje pristanišča pri Vltavi in urejenje te reke. Mi Slovenci imamo na srcu osuševanje Ljubljanskega močvirja, Ljubeljsko in Vipavsko železnico itd. Možato se je potegnil isterski poslanec dr. Laginja za tužno Istro in med drugim omenil, da so na Primorskem celi sodnijski okraji, ki nemajo prave ceste! Tudi grof Coronini se bo bojda za Goriško na noge postavil. — Zarad upeljave zlate veljave menda ne pojde tako gladko, kakor se je mislilo. Levičarji (nemški liberalci) se nekaj kujajo, najbrž pa le zato, da bi za svoje glasovanje kaj dobili. Prej ko ne bodo od vlade zahtevali, da mora siloma izpolniti vse želje nemških Pemcev in pa morda še kaj druzega. Vlada je v škrpcih, ker Ogri in Judi na njo pritiskajo, zato se je bati, da bodo levičarji svoj namen dosegli. — Postava, ktero je sklenil štajerski deželni zbor, da mora, kdor se hoče ženiti, dovoljenje od župana imeti, pride še le pred svitlega cesarja. — Čuje se vest, da pojde v pokoj vitez Waser, predsednik Graškega nadsodišča, znan kot hud nasprotnik slovenskih tirjatev. Mi Slovenci pač ne bodemo žalovali po njegovem odstopu! — Postava zoper ponarejanje jestvin in pijač se bo menda vendar še letos začela pretresovati v državnem zboru. Čas bi že bil! — Volitve za deželni zbor bodo imeli na Hrvaškem. Vpitja bo veliko, na zadnje bodo pa vendar le vladni (madjaronski) poslanci večino imeli. Hrvaško ljudstvo je v politiki premalo izomikano. — Na Moravskem so Čehi veliko mesto Prostejev, ki šteje do 20.000 prebivalcev, v svojo pest dobili pri občinskih volitvah. Do zdaj so mesto vladali Nemci in Judi.

Sv. Oče bodo v kratkem spisali okrožnico o Krištofu Kolumbu, ki je Ameriko našel. Že dolgo se govori, da bi imel Kolumb med svetnike prištet biti; pa tako imenitna reč gre počasi. — Na Laškem imajo svoje križe z ministri. Ni še dolgo, kar so imeli krizo in je odstopil finančni minister; zdaj je pa odstopilo celo Rudini-jevo ministerstvo in Giolitti je dobil nalogo, da sostavi novo vlado. Čudežev pa tudi on ne zna delati; denarja bo zmirom primanjkovalo, ker je Italija prerevna, da bi vzdrževala tako veliko vojsko. Čudno je to, da je odstopil tudi laški veleposlanec grof Taverna v Berolinu. To kaže, kakor da bi se bila na Laškem tudi sapa zunanje politike nekoliko presukala. — Da divjanje anarhistov ne bo koristilo socijalistom, to se že vidi na Francoskem. Ljudstvo ne pozna razločka med zmerno in med radikalno delavsko stranko, zato obema hrbet obrača. V treh mestih, kjer so do zdaj socijalisti vladali, so pri novih občinskih volitvah propadli, in voljeni so republikanci. — Izvažanje žita iz Rusije se bo v kratkem spet dovolilo. — Na Rusko-Poljskem so bili veliki delavski nemiri. V Lodzu je 30.000 delavcev ustavilo delo ter so začeli razgrajati in pleniti, posebno judovske hiše napadati. Tudi hiše zažigajo. V boju z vojaki je bilo mnogo ubitih in ranjenih na obeh straneh. Okoli 800 delavcev so zaprli.

Gospodarske stvari.

Posnetek govora g. tajnika Gust. Pirca

(dné 27. aprila t. l. pri občnem zboru katoliško-političnega in gospodarskega društva.)

Že vdrugič imam čast, pred Vami govoriti. Za to se imam zahvaliti gospodu ministru Falkenhaynu. (Živio-klici na Falkenhayna.) Vaše društvo je politično; za politiko je pa treba značajnih, poštenih ljudij, take uzgaja in izreja pa vera, zato je prav, da je Vaše društvo tudi katoliško. Ako pa hočemo doseči lepšo bodočnost, moramo napredovati tudi v gospodarstvu, zato je prav, da je Vaše društvo tudi gospodarsko. Imenitna stroka národnega gospodarstva je kmetijstvo. Če pa hočemo v tem napredovati, nam je treba pouka in omike. Za omiko skrbijo šole, toda to je še premalo; kmet se mora za svoj poklic še posebej učiti. Mnogokrat se reče: „Kmet je steber države.“ To je tudi res, pa le potem, ako stoji na trdnih nogah in ako je iz trdne tvarine. Če se pa steber kruši, treba ga je podzidati. Kmetu se v našem času slaba godi. Njegovi troški za davke, za posle, za obleko, za hrano in mnoge nove potrebe vedno rastejo, kmet mora omagati in na nič priti, ako ne bo skrbel, da se povečajo tudi njegovi dohodki v enaki meri. Vaše društvo hoče tisti steber, ki se imenuje kmečki stan, podzidati in podkrepčati. Štejem se za skromnega zidarja, ki hočem pri tem delu tudi nekoliko pomagati. Ne morem Vas z enim govorom bogve koliko poučiti, ampak le zbuditi Vas hočem, da bote dobili veselje za napredek v kmetovanju. Nekdaj so bili za kmeta boljši časi. Kmetom se je desetina huda zdela, pa vendar so jo ložeje odrajtovali, ko zdaj davke v denarjih. Če je kmet več pridelal, je več dal; če nič ni pridelal, pa nič ni dal. Zdaj mora pa plačati, če bi prav malo kaj pridelal. Posli so se prej lahko dobili in za majhno plačo. Tudi so ljudje prej bolj skromno in priprosto živeli in niso poznali te potrate pri jedi in pri obleki, kakor zdaj. Da se kmetu slaba godi, tega niso krive slabe letine, temveč nekaj to, ker ima zdaj zmirom več plačil, nekaj pa to, da pride zdaj toliko pridelkov iz Amerike in drugih daljnih dežel, ki domačim pridelkom ceno kazijo. Druzega pomočka ni, kakor da kmet za to skrbi, da bo iz svojega zemljišča več pridelal, kakor do zdaj. Umni kmetovalec je tisti, ki zna z malimi troški iz zemljišča dobiti velike in stanovitne dohodke. Včasih se je bolj žito sejalo. Pa zdaj to ne kaže več. Z žitom je veliko dela, cena mu je pa nizka; če bi kmet preračunil, koliko je dal delavcem hrane in plače, ko je gnojil, oral, žito sejal, v skedenj spravljal, mlatil in mlel, spoznal bo dostikrat, da bi bil bolje storil, ko bi bil kar moko kupil. V naših časih je živinoreja prva reč za kmeta. Živina se k nam še ne vozi živa iz tujih, daljnih dežel, zato ima naša živina še precej lepo ceno. Samo na dobro pleme je treba gledati. Vi imate na Koroškem v nekterih krajih prav lepa živinska plemena. Veliko je pa še napak. Premalo imate bikov, in še ti niso vsi dobri. Tudi dobrih krav je treba. Napaka je to, da gre najboljša živina iz dežele. Vsak pravi: „najlepšo kravo bom prodal, za to vsaj kaj dobim“. Pa kako boš potem gospodaril, če zapraviš dobro pleme? To se pravi živeti iz roke v usta. Prodajte rajši to, kar je odveč, lepo pleme pa obdržite pri hiši. V planinskih krajih imajo dostikrat tudi to slabo navado, da nastavijo preveč živine. Kaj pomaga veliko glav živine, če pa nemaš zadosti krme? Boljši je ena lepa brav, kakor dve slabi in medli. V Švici imajo tako lepe krave, da se včasih ena prodá za 1000 frankov (400 do 500 gld. našega denarja). Seveda je dobro, če ima kmet mnogo živine, lepo bo pa le potem imel, ako ima za njo dosti krme. Skrbimo toraj za krmo! Tista nam bo dostikrat več zalegla, kakor žito. Opuščajmo nekoliko pridelovanje žita in skrbimo več za krmo! Več krme, več imaš lahko živine, več bo gnoja, več pridelka. Če hočemo mnogo lepe živine, potrebujemo mnogo krme. V ta namen je treba umnega obdelovanja njiv in travnikov. Treba je njive zboljšati: ako so mokrotne, jih je treba sušiti, ako so plitve, jih je treba poglobiti. Naš kmet ne vé, da je tudi pod zemljo voda in da tista včasih previsoko stoji, da rastlinam škoduje. Treba jo je znižati ali pa odpeljati. Za veče dohodke je pa treba tudi, njive poglobočiti. Veči ko je njiva na široko, več bo rodila, in ravno tako, globokejši ko je prst na njivi, več bo rodila. Globokejši ko korenice sežejo v prst, močnejša bo rastlina in več bo rodila. Treba je toraj globlje v zemljo segati in vzdigniti tam skrite zaklade. Češki kmetje imajo velike dohodke od sladkorne pese. Pa treba je bilo prej zemljo poglobiti, prej da je dobro peso obrodila. Tudi pri nas bo to potrebno. Detelja bo dvakrat več rodila, ako se globokejša prst naredi, potem bo mogoče tudi več živine rediti. Dobro je, njivo globoko orati. Pa marsikdo je že rekel: „Tisti učeni gospodje nič ne vejo. Jaz sem globoko izoral, pa nič ni zrastlo; naj pride k meni, pa bo videl.“ To pride pa od tod, ker ljudje ne zastopijo, kar berejo. Rodovitna je le zgornja plast zemlje, kedar jo je zrak in veter prepihal in solnce prepeklo. Ako pa spodnjo, globoko in mrzlo prst vzdignemo na vrh, ta ne bo iz začetka nič rodila. To ne gre, da bi se na enkrat vsa prst prebrnila. Zadosti je, ako vsako leto za en centimeter bolj globoko izorješ. In če bi le vsako drugo leto za en centimeter bolj globoko segel, boš v 20. letih 10 centimetrov več globočine v prst naredil in ta prst bo dobra.

(Konec prihodnjič.)

Novičar.

Na Koroškem. Odpovedal se je Celovški župan Glöckner. — Posojilnica na Suhi je potrjena. — Več služb poštnih služabnikov na Koroškem in Štajerskem je razpisanih pri poštnem vodstvu v Gradcu do konca maja. — V Štebnu na Zili je razpisana učiteljska služba. Znanje slovenščine se nič ne tirja! — Dné 17. t. m. je v Celovcu umrla Marija Einspieler, sestra rajnega monsign. prof. Andreja Einspielerja, 78 let stara. Pobožna in dobrotljiva duša bodi v molitev priporočena znancem in častilcem rajnega Andreja, pri kterem je skozi 48 let zvesto gospodinila. — Umrl je zdravnik dr. Vank v Pliberci. — Koncem aprila t. l. je umrl v Naborjetu najstarejši mož Kanalske doline, dr. Franc Ressmann — 98 letni starček. Nedavno ga je vprašal prijatelj, kako je živel, da je dospel do tako lepe starosti. Starček mu je odgovoril to-le: „Skrbel sem, da so bile vse moje dušne, srčne in telesne moči vedno v pravem redu. Strasti se nikdar nisem udal, jeze ne poznam; prizadevam si, da vse z lepim in mirnim uravnam. Zmerno jem in pijem. Mesa malo uživam, bolj mi tekne zelenjad in močnik, večerjam navadno žgance pa mleko. Vpijanil se nisem nikdar. Tobaka ne kadim ne nosljam. Lenobe in pohajkovanja od mladih nog ne poznam; vsak dan skrbim za kako delo. To je ravnilo, po kterem sem doživel tako starost!“

Na Kranjskem. V Kropi so umrli č. g. župnik Kapus. — Katoliški shod v Ljubljani bo v dneh 30. in 31. avg. Prej ta dan pa bodo tudi že razni dogovori. — V Idriji so se začeli ljudje zdraviti po Kneippovem načinu. To je pametno. Pijejo pa tudi radi „Kneippovo“ kavo. Mi jim pa tiho na uho povemo, da si tisto lahko boljši kup sami naredijo, ako si ječmena nažgejo tako, kakor se bobova kava žge. Druge umetnosti ni pri tem; Kneipp pa pravi, da je ječmen bolj zdrav in tečen, kakor bobova kava, zato so premeteni tovarnarji slavno ime Kneippovo za svoj žep izkoristili in bobnajo o „Kneippovi“ kavi. — Cerkvica na Rožniku pri Ljubljani je dobila lepo podobo Matere Božje v dar.

Na Štajerskem. Pogorel je Wagner v Šmarji pri Celju. — Pri tiskarju D. Hribarju v Celju je izišla v 2. natisu povest „Mlinarjev Janez, slovenski junak“. Dobi se po pošti za 50 kr. — Svojo ženo je ubil viničar Majcen blizo Velike Nedelje. — Dné 6. julija bo posvečena nova cerkev pri sv. Križu na Murskem polju. — V Nazaretu so č. g. gvardijan praznovali svojo 70 letnico. — Okoli Ljutomera so zadnji čas otroci močno bolehali in mrli za „bleki“. Tri tedne so bile šole zaprte. 25 otrok je umrlo. Tam bi tudi radi nemško šolo napravili, pa nemajo za njo dovolj nemških otrok.

Na Primorskem. V Trstu so zaprli dva laška anarhista. — Za vipavsko železnico (Gorica-Vipava-Logatec) je obljubljenih že 200.000 gld. Goriško mesto bo dalo 100.000 gld.

Odprto pismo gosp. dr. Ubl-nu.

Pri šolskem razgovoru v deželnem zboru ste, kakor poroča „Mir“, o prošnji za slovensko šolo, ki se je pri nas podpisala, tako govorili:

„Pri Žitari vesi je kraj, ki se imenuje Male Čape. V tem kraju je prošnjo sprožil gosp. komendator M. Šervicelj iz Reberce. Krajni šolski sovet in občinski zastop sta pa protestirala zoper to prošnjo. Tisti, ki so to prošnjo podpisali, so vsi preklicali svoje podpise. Tudi se je trdilo, da so bili na tej prošnji nekteri podpisani, ki pravijo, da se niso nikoli podpisali.“

Kar ste tukaj povedali, so skoro same laži, ktere Vam je kak liberalec iz našega kraja natvezel in morda še celo šolskim oblastnijam, ker mi je tudi okrajni šolski sovet v Velikovcu očital, da sem podpise ponarejal. Iz tega sklepam, da mora ta obrekovalec sedeti v kakem občinskem zastopu ali pa v krajnem šolskem sovetu, in dosti je žalostno, da se ljudje v očitnih službah predrznejo, lažnjive reči v Velikovec in v Celovec poročati na oblastnije in s tem poštenim ljudem dobro ime krasti, zraven pa Slovence sumničiti in jim škodovati! Če je g. komendator Šervicelj prošnjo sprožil, kakor Vi pravite, zakaj pa potem šolska oblast mene preganja? Okrajni šolski sovet v Velikovcu me je namreč pahnil iz krajnega šolskega soveta in sicer iz teh uzrokov: 1. ker sem enkrat 5 gld. šolske globe plačal; 2. ker sem nabiral podpise za slovensko šolo; 3. ker so bili nekteri teh podpisov ponarejeni in 4. ker sem šolski sovražnik. Jaz pa po pravici rečem, da sem sam spisal tisto prošnjo in podpise nabiral, gosp. Šerviceljna Vi po nedolžnem zraven tlačite. Pa čeravno so me zavolj nabiranja podpisov iz šolskega soveta pahnili, mislim vendar, da se bom zavolj te „hudobije“ na sodnji dan lahko zagovarjal. Podpisov nisem nobenega ponaredil, na to lahko prisežem in pozivljam s tem c. k. sodnijo, naj me vendar v preiskavo postavi in naj se mi pokažejo tisti ponarejeni podpisi. Ako sem pa nedolžen, potem naj se tisti človek v preiskavo vzame, ki je te laži o meni sporočil šolskim oblastnijam!

Ali je nadalje kak figa-mož svoj podpis preklical ali ne, tega jaz ne vem, tudi nisem pri vseh popraševal. Kar pa Vi pravite, da so vsi preklicali, to je laž; za šest jih jaz vem, da niso preklicali, ti so: J. Rutar, J. Bohničar, A. Kos, K. Ožmalc, J. Škrutelj, J. Heselj.

Tudi se mi ne dopade od Vas, gosp. doktor, da Vi, ki ste član deželnega šolskega soveta, govorite, kedar mene obrekujete v deželnem zboru,

z besedami „tudi se je govorilo itd.“. Vam ni treba, za starimi babami govoriti in za lažnjivimi časniki; saj imate uradna poročila pri rokah. Ako se pa opirate na uradna poročila krajnih šolskih sovetov in občinskih zastopov, potem Vam ni treba reči „govorilo se je“, ampak rekli bote „spričalo se je“. Če pa deželnemu šolskemu sovetu dohajajo taka poročila, v kterih se namesto vestnih poizvedovanj in pričanj navajajo same „govorice“, na taka poročila, g. doktor, ne smete biti posebno ponosni pri deželnem šolskem sovetu, in jaz tudi mislim, da taka poročila ne morejo služiti kot podlaga nobenemu resnemu ukrepu kake oblastnije.

Iz rečenega bote pač sami spoznali, g. doktor, da stoji Vaše besedovanje zastran naše prošnje v Malih Čapah na jako plitvih nogah, da ste bili opeharjeni po lažnjivih poročevalcih, in da bi bili bolje storili, da ste o naši prošnji čisto molčali.

Jurij Rutar, posestnik.

Odprto pismo g. dr. Ubl-nu.

Pred vsem sprejmi dragi „Mir“ prisrčno zahvalo za to, da si objavil v zadnjej svojej številki iz dné 20. aprila t. l. šolski razgovor v deželnem zboru Koroškem, ki se je vršil v 17. seji dné 28. sušca t. l. Ta razgovor je nam zatiranim Slovencem vnovič priča, koliko se v merodajnih krogih ozira na naše sto in stokrat ponovljene prošnje gledé slovenskih šol. Tužna reč za nas je imenovani razgovor, pa naj bi vsaj imelo resnično podlago, kar je trdil deželni poslanec g. dr. Ubl. Ker je pa ta gospod v dotičnej seji zastran naše prošnje za slovensko šolo govoril in poročal stvari neresnične, odgovorimo mu tem potom to-le:

1. Ni res, da bi se bilo pri nas, ko so se nabirali podpisi za slovensko šolo, reklo, da prošnja zahteva šestletno šolo, če prav jo kmetje malone vsi srčno želimo.

2. Ni res, da je na prošnji podpisanih pet cerkvenih ključarjev; res pa je, da sta podpisana dva. Sicer naj nam g. dr. Ubl pove, kod bi mi Žihpoljani imeli pet cerkvenih ključarjev; farno cerkev imamo le edino in zraven nje le eno podružnico sv. Urha, ktera pa ima s farno cerkvijo eno in isto predstojništvo. Ako je pa na prošnji podpisan kmet (pa le eden, ne troje), ki je bil nekedaj cerkveni ključar, Vam to g. doktor še ne daje nobene pravice, trditi, da je podpisal cerkveni ključar. Ako bi se bila tista prošnja stavila pred letom, gotovo bi bil na protestu naše nemškutarske občine podpisan mož, ki je bil tudi nekdaj cerkveni ključar; pa komu bi prišlo na misel trditi, da protestira cerkveni ključar? Ali kar nas vsak dan uči, kaže nam tudi ta prilika: „Na Koroškem imamo dvojno mero!“

3. Ni res, da so štirje cerkveni ključarji dolžni v Celovško slovensko posojilnico, temveč le eden.

4. Da se je eden, od Vas imenovanih peterih cehmoštrov podpisal za to prošnjo, pa tudi zoper njo, — še doslej ni dognano; ako pa je temu res tako, gotovo je eden istih trojih, ktere ste nam Vi, g. doktor, nastaviti blagovolili.

Akoravno se nam ni nadejati, da bi Vi, gosp. doktor, neresnična Vaša poročila v deželnem zboru popravili, objavili smo podpisani gorenji popravek, da vsaj naši slovenski bratje vidijo, kako resnične (!) stvari se v koroškem deželnem zboru pretresavajo, — in kako resnicoljubni morajo biti občinski zastopi in krajni šolski soveti, ki take in enake reči poročajo višim oblastnijam.

V imenu prosilcev za slovensko šolo:

Jakob Hedenik, Tomaž Walter, Valentin Jesenko, Jož. Kraut, Jak. Mikuš, Tom. Ogriz, Ožbalt Mikuš, Filip Oblak, Janez Adlaznik.

Duhovniške zadeve v Krškej škofiji.

Umrli so čč. gg.: Janez Heiser star., vpokojeni župnik v Lipi nad Sachsenburgom (rojen 26. okt. 1826, posveč. 25. jun. 1850), 66 let star; P. Hugo Mahorko, duhoven Benediktinskega reda, župnik v Št. Jurju v Lavantinskej dolini (roj. v Slivnici na Spodnjem Štajerskem 29. jan. 1859, posv. 20. jul. 1884), 34 let star in dné 14. t. m. Jožef Spitzer, kanonik v Brežah in župnik na Kozjeku (roj. 23. sept. 1844, posv. 25. jul. 1869), 48 let star. N. v m. p.!

Zahvala in priporočilo.

Podpisani s tem naznani, da je od čast. gosp. Ig. Hellerja na Dunaju za primeroma prav nizko ceno kupil slamoreznico in železni stroj za rezanje repe, krompirja itd. S temi stroji je prav zadovoljen in tedaj imenovanemu gospodu ne le samo odlično zahvalo izreče, ampak ga tudi vsem svojim duhovnim sobratom in vsem kmetom toplo priporoča.

Na Radišah, dné 12. maja 1892.

Janez Vidovic, fajmošter.

Loterijske srečke od 14. maja.

Linc	38	39	26	11	6
Trst	2	17	74	35	52

Tržne cene v Celovcu.

Ime blaga	na birne gld.	na birne kr.	na hektolitre gld.	na hektolitre kr.
pšenica	6	60	8	25
rž	5	70	7	10
ječmen	5	—	6	20
oves	2	50	3	10
hejda	4	90	6	10
turšica (sirk)	4	—	5	—
pšeno	6	80	8	50
fižol	—	—	—	—
repica (krompir)	1	40	2	30
deteljno seme	—	—	—	—

Sladko seno je po 2 gld 50 kr. do 3 gld. — kr., kislo 1 gld. 60 kr. do 2 gld. 20 kr., slama po 1 gld. 80 kr. meterski cent (100 kil). Frišen špeh je po 65 do 70 kr. kila, maslo in puter po 95 do 110 kr. — Pitane vole plačujejo mesarji po 33 do 35 gld. stari cent.

Javna zahvala.

Pri meni, št. 11 v Breznici, občina Prevaljska, je dné 13. aprila 1892 ob 9. uri dopoludne začelo goreti, in zgorela je hiša, gospodarsko poslopje, žitna kašta, preša za mošt, žito, krma in mnogo orodja. Liberško-Brnska vzajemna zavarovalnica „Concordia“ mi je zavarovano svoto 1400 goldinarjev hitro in točno izplačala. Zato si štejem v dolžnost, izreči javno svojo zahvalo in to zavarovalnico vsakemu priporočiti.

Blaž Čarv, p. d. Liebnik
v Farski vesi pri Prevaljah.

KNEIPPOVO zdravišče **AUEN-STOSIR**
v Vrbi pri Vrbskem jezeru na Koroškem.
Zdravljenje po Kneippovem načinu pod vodstvom zdravnika. Vodne in solnčne kopeli. Nizke cene. Ceniki se pošljejo zastonj.

Vse stroje za kmetijstvo, vinarstvo in sadjarstvo, mlatilnice, čistilnice za žito, trierje, slamoreznice, **mline za sadje**, sušilnice za sadje in vino, za grozdje, kakor vse druge stroje in priprave **za kmetijstvo**, vinarstvo in sadjerejstvo itd. priporoča v najnovejši in najboljši obliki, po ceni:

IG. HELLER, DUNAJ,
2/2 Praterstrasse 78.
Ilustrovani zapisniki in pohvalna pisma v hrvatskem, nemškem, laškem in slovenskem jeziku po zahtevanju brezplačno in franko. — Čas za poskušnjo — garancija, ugodni pogoji.
Zopet znižane cene!

Jurij Treffer
na novem trgu štev. 12 v Celovcu,
naslednik **L. Heilingerja** blizo Dorerjeve kavarne priporoča svojo **bogato zalogo glaževine, porcelana, ogledalov, svetilnic itd.** — Dober kup prevzame v delo ali popravo vsakovrstno glažarsko reč.

Tiskarna družbe sv. Mohorja
se uljudno priporoča za natiskovanje vizitnic, pismenih zavitkov itd. po najnižjih cenah.

Janez Lerch v Pliberku
uljudno priporoča svojo čisto na novo urejeno
PILARNO
ter se bode potrudil svoje naročnike dobro in pošteno, pa tudi z najnižjimi cenami postreči.

Tovarniško zalogo
nepremočljivih oblačil in storjenih pogrinjal (plaht) ima
Janez Tschernitz v Celovcu.
Dunajske ulice (Wienergasse).
Dalje priporoča svojo veliko zalogo
raznega sukna in tkanin,
toskina, peruvijena,
kakor tudi
prtenine (platna) in kotenine
v raznih oblikah.
Prodaja vse na drobno in debelo po nizkih cenah.

KAVA
je letos dobro rodila in se daje boljši kup, kila po 145 kr. in više, kakor je sorta.
MOKA
iz parnega mlina delniške družbe v Pešti.
NATORNA VINA,
rudeča, bela, v sodih po 56 litrov in več, in prav posebno priporočam še moja **tirolska vina** po 24 gld. hektoliter.
Za pošteno, pristno blago se jamči.
Kupčija za tržaško blago, zabelo, moko in vino:
AMAND PROSEN
v Celovcu, kosarnske ulice štev. 24.
Kramarjem se daje blago nekaj ceneje.

Tinktura za želodec,
ktero prireja **GABRIJEL PICCOLI**, lekarnar **„pri angelju“ v Ljubljani, Dunajska cesta**, je mehko, učinkujoče, delovanje **prebavnih organov urejajoče sredstvo, krepča želodec, ter pospešuje telesno odprtje.** — Razpošilja jo izdelovatelj v zabojčkih po 12 in več steklenic. Zabojček z 12 steklenicami velja gld. **1.36**, z 55 steklenicami, 5 kilogramov teže, velja gld. **5.26**. Poštnino plača naročnik. Po **15 kr.** stekleničico razprodajajo **lekarne v Celovcu** Thurnwald in Egger, v **Beljaku** dr. Kumpf in Scholz, v **Trbižu** Siegel.

Mizarska delavnica
z vsem orodjem se dá v najem (zakup). Najemnik se mora sam oskrbeti s potrebnimi pismi (dokumenti). Več pove Miha Hanin v Šmihelu nad Pliberkom.

Stavbeni čas je tukaj!
Rihard Neumann
strešni krovec v Celovcu,
kosarnske ulice št. 10,
se priporoča p. n. velečastitim cerkvenim predstojništvom za vsa v to stroko spadajoča dela, kakor: **kritje s škrlom** ali **opeko** in **poprave**; nadalje **popravlja** in **barva zvonike, pribija strelovode** po najnovejši metodi, poslednja na **premičnem stolčeku.**
Novi strešni krovi kakor tudi **poprave** na njih se izvršijo dobro in po ceni. Za trpežnost se jamči

Vsem svojim prejemalcem in znanim kmetovalcem po celem Koroškem
naznanjam, da se bom dné **1. maja 1892 preselil iz dosedanje prodajalnice „pri sladkornem klobuku“ Burggasse št. 12**
na stari trg štev. 19, četrta hiša od hranilnice, „pri zlatem vencu“.
Zahvalim se za dozdanjo zaupanje ter zagotavljam, da se bom vselej potrudil, postreči ljudem z dobrim in frišnim blagom po najnižjih cenah. Z odličnim spoštovanjem
FERDINAND MUSSI.

Lastnik in izdajatelj Gregor Einspieler, župnik Podkloštrom. — Odgovorni urednik Filip Haderlap. — Tiskarna družbe sv. Mohorja v Celovcu.